

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Qvaestio V. De effectu Contritionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

Q V Æ S T I O V.

De Effectu Contritionis.

Ostenfum est suprà, Omnia peccata per veram pœnitentiam remitti posse, & cõtritionem dupliciter ad remissionem peccati concurrere in Sacramẽto; nempe instar causæ instrumentalis, & instar dispositionis. Solùm adhuc vnum superest

D V B I V M.

Virum Cõtritio possit delere peccata, & iustificare hominẽ sine reali perceptione Sacramenti?

²
Quidam
negant.

Quidam docuerunt, Non posse, permoti quibusdam sententijs D. Augustini. Excipiunt tamen casum necessitatis, & martyrij, quando Sacramentum externum nequit adhiberi; tunc enim Deum aiunt supplere vim Sacramenti.

¹
Assertio est
affirmans.

Verùm dicendum est, Solà Contritione coniunctà cum voto Confessionis, remitti peccata, & cõferri gratiam iustificationis, ante realem Sacramenti perceptionem. Est certa, & communis omnium Doctorum, qui docent, Contritio perfectà remitti peccata extra Sacramenta.

³
Tridentini-
pum,

Probatur Primò: Quia hæc est expressa sententia Concilij Trid. sess. 14. c. 4. vbi dicitur, Contritionem charitate perfectà, id est, quæ ex dilectione Dei proficitur, hominem Deo reconciliare, priusquam Sacramentũ Pœnitentiæ actũ suscipiat. Et sess. 13. c. 7. docet, Contritionem cum proposito Confessionis sufficere ad dignè percipiendam Eucharistiam, quando deest copia Confessoris: vbi apertè supponit, hominem per hanc iustificari à peccatis, etiã extra casum necessitatis, & martyrij. Nam, si homo non iustificaretur, non posset ad Eucharistiã sine confessione accedere. Sess. 8. cap. 4. apertè indicat, hominem cum voto Baptismi posse iustificari, absque reali susceptione.

⁴
Scriptura.

Probari potest Secundò: Ex Scripturis. Ezech. 33. v. 12. *Impietas impij non nocebit ei, in quacumque die conuersus fuerit: loquitur autem Propheta de cõuersione per contritionem.* At impietas multum nocet, quamdiu non est remissa: facit enim hominem reum æternæ mortis: 2. Reg. 12. v. 13. cùm Dauid dixisset, *Peccavi Domino*, quibus verbis significabat internam contritionem, respondet Nathan: *Transulit Dominus peccatum tuum*, id est, abstulit, remisit, vt insinuat ipse Dauid Psal. 31. v. 5. vbi de hoc factò loqui videtur, cùm ait: *Dixi, confitebor aduersus me iniustitiam meam Domino; & tu remisisti impietatem peccati mei.* Dices, Verbum *Transulit* accipitur pro futuro, *transferet.* Contrà; Quia verba illa immediatè sequentia, *Non morieris.* Veruntamen quoniam blasphemare fecisti inimicos Domini, propter verbum hoc: *Filius qui natus est tibi, morie morietur:* apertè indicant peccatum iam fuisse remissum, quod ad impietatem, seu culpam attinet, & præcipuam pœnam; solumque superuuisse pœnam quandam temporalem per mortem filij.

⁵
Patres.

⁶
Ambrosius.
⁷
Augustinus.
nus.

Probatur Tertiò: Ex SS. Patribus. Ambrosius Apologia Dauid c. 7. *Si dixit, Pronuntiabo, & Veniam meruit priusquam pronuntiaret: quanto magis vbi de se pronuntiat, dicens, Iniquitatẽ meam ego cognosco, remissum est ei omne peccatum?* S. Augustinus in eundem versiculum Psalmi: *Non pronuntiat Dauid, sed premitit se pronuntiatũ, & Deus illi iã dimittit.* Gregorius in eundem Psalmum: *Attende quanta sit*

indulgentia vitalis velocitatis, vt consentiã desiderium comiteretur venia, antequam ad cruciatum perueniat pœnitentia: ante remissio ad cor perueniat, quam Confessio in vocem erumpat. Et infra: *Non solum peccatum remisisti, sed etiam ipsam impietatem, &c.* Rufinus in eundem Psalmũ: *Vide quam velox sit Dei misericordia erga peccatorem: proposuit se pronuntiatũ, & illam dimisit.* Richardus de S. Victore, lib. de Potestate ligandi & soluendi, cap. 4. dicit, *Quando Dauid dixit, Peccavi, statim mutatam pœnam æternam in temporalem.* Et infra: *Ex illa prophetica sententiã, Dixi Confitebor aduersus me &c. datur intelligi, quod ad veram Contritionem & Confessionẽ cordis remittitur iniquitas veraciter pœnitentis.* His adde, Damnatam esse hanc propositionem, *Per Contritionem, etiam cum charitate perfectã, & cum voto Sacramenti consummã, non remitti crimẽ, extra casum necessitatis, vel martyrij, sine actuali Sacramenti perceptione.* Vide alia testimonia Patrũ suprà q. 3. dub. 4. in his Additionibus.

Rufinus,

Richardus,

Damnata
propositio

Probatur Quarto: Ratione. Primò: Contritio perfectã non potest esse sine actu charitatis, imò ipsa est actus charitatis, vt suprà dictum est: atqui charitas non potest esse sine peccatorũ remissione: ergo neque cõtritio. Minor Probatũ: Prouerb. 8. v. 17. *Ego diligentes me diligo.* Prouerb. c. 10. v. 12. *Vniuersa delicta operit charitas.* Luca 7. *Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum;* id est, magna dilectio est causa magna indulgentiæ, vt explicat D. Gregorius Homil. 33. Idem docet S. Augustinus Tractatu 5. in Ioannem: *Dilectio, inquit, sola discernit inter filios Dei, & filios Diaboli.*

Damnata
propositio

6

1, Ratio,

Secundò: Cõtritio est vltima dispositio ad gratiam & remissionem peccatorũ: atqui positã vltimã dispositione, statim datur gratia, & remissio peccatorum. Maior Probatũ: Tum, quia est cõmunis sententia Doctorum: tum, quia est perfectã auersio à peccato, & conuersio ad Deum: tum denique, quia est actualis conformatio cum lege diuina; ac proinde debet post se relinquere habitua-lem conformationem, quæ est habitualis iustitia, cui coniuncta est remissio peccatorum.

2, Ratio.

Tertiò: Quia interdum dantur Indulgentiæ ab Ecclesia ijs, qui solum sunt cõtriti, & habent propositũ confitendi suo tempore: ergo Ecclesia supponit per solam contritionem cum proposito Sacramenti hominẽ iustificari. Patet Consequentia: quia Indulgentiæ non profunt, nisi ijs, qui sunt in statu gratiæ. Pari modo Ecclesia confert Sacramentum Confirmationis, & Sacramentũ Ordinis, ijs qui tantũ sunt cõtriti, neque postulat cõfessionem ob hæc Sacramenta. Similiter Sacramentum Eucharistiæ, quando deest copia Cõfessoris. Quæ omnia euidenter declarant, Ecclesiæ sensum esse, hominem sine Sacramento per cõtritionem posse iustificari: nam hæc Sacramenta non nisi à iustificatis percipi possunt.

3, Ratio,

Quartò: In articulo necessitatis potest homo iustificari per veram contritionem, cum voto Baptismi vel Pœnitentiæ, vt ipsi concedunt: ergo etiã extra necessitatem. Patet Consequentia: nam vbi eadem causa, idẽ quoque est effectus. Dices: Deus tunc sua bonitate supplet defectum Sacramenti. Contrã: Hoc sine fundamento dicitur: nam simili modo etiam dicere poterimus Deum supplere in paruulis

4, Ratio,

paruulis defectum baptismi; vel, si Sacerdos non vtatur legitima materia, supplere etiam defectum materiae. Deinde, Sequitur hominem posse iustificari sine proprio actu, sine Sacramento, & martyrio, per hoc solum, quod imminet illi periculum mortis: quasi periculum mortis moueat Deum ad hominem sine ordinarijs medijs sanctificandum.

Obijcitur Primò: Apostolus Paulus erat perfectè contritus, & tamè postridiè dicitur ei ab Anania: *Baptizare, & ablue peccata tua, inuocato nomine ipsius, vt refert ipse Apostolus Acto. 22. v. 16.* ergo peccata per contritionem non erant remissa. Et confirmatur: Quia ad iustificationem requiritur etiam oratio, iuxta illud Ecclesiastici 21. vers. 1. *Fili peccasti? non adicias iterum: & de pristinis deprecate, vt tibi dimittantur.*

Respondeo Primò: Etiam si Paulus per contritionem esset mundatus, tamè poterat amplius mundari, iuxta illud Psal. 53. v. 4. *Amplius lana me ab iniquitate mea, & à peccato meo munda me:* à quo tamen peccato antè emundatus erat: poterant enim adhuc restare aliqua reliquia; vel si nulla restabant, poterant nihilominus, quantum erat ex vi Sacramenti, rursus lauari; iuxta supra dicta de forma Absolutionis. Secundò: Fortassis Ananias ignorabat eius conuersionem fuisse ita perfectam, vt sola sufficeret. Ad Confirmationem, Respondeo: Antequam ad veram contritionem perueniatur, necesse est precedere actum fidei & spei, vnde prodit oratio. Nam actus spei etiam implicitam deprecationem complectitur. Obtenit autem verà contritionem, non est opus interuentu orationis ad peccati remissionem quoad culpam; sed solum quoad pœnam temporalem.

Obijcitur Secundò: Lucæ 7. v. 47. *Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum:* hic manifestè insinuat, magnam dilectionem præcessisse ante remissionem peccatorum, eamque tandem impetrasse. Confirmatur: quia tunc facta est ei remissio peccatorum, quando dictum est à Domino: *Remittuntur ei peccata multa, sicut indicat S. Thomas, 3. parte qu. 64. art. 3.*

Respondeo: Dilectionem illam fuisse causam remissionis peccatorum; sic tamen, vt non tempore, sed solum naturæ ordine præcesserit: est enim veluti dispositio vltima ad iustificationem, & remissionem peccatorum. Nam per illam peccator perfectè auertitur à peccato, & couertitur ad Deum tanquam benignissimum Patrem, sicut filius prodigus Lucæ 15. amando eum super omnia, & proponendo obedire omnibus eius mandatis: nihil enim aliud requiritur ad metis recititudinem. Ad Confirmationem, Respondeo: Magdalena antè fuisse factà remissionem, quando multum dilexit; non tunc primùm, quado Dominus illa verba dixit: illa enim verba non sunt propriè absoluentis, sed indicantis causam remissionis, quod vel ex eo patet, quod Dominus secundò dixerit, *Remittuntur tibi peccata tua;* cum tamen ipse antè testatus esset, iam esse remissa. Quare illis verbis partim absoluit illam exterius corà hominibus, quæ iam intus à Deo absoluta erat: partim confirmat absolutionem ante inuisibiliter datà: sicut Marci 5. v. 31. Dominus mulieri, quam tacite sanauerat à fluxu sanguinis, dixit palam: *Esto sana à plagâ tuâ.*

Obijcitur Tertiò: D. Augustinus Tract. 13. in Ioannem: *Quantumcumque catechumenus proficiat, adhuc sarcinam suæ iniquitatis portat, nec illi dimittitur,*

nisi cum venerit ad baptismum. Et lib. 4. de Baptismo c. 21. dicit, *Catechumeno bono, & diuinâ charitate flagranti, deesse baptismum ad capeffendum regnū calorum.*

Respondeo Primò: Si hæc loca aliquid probant, etiam probant, nō suppleri in necessitate defectum Sacramenti, quæ tamen ipsi negant. Respondeo Secundò: Augustinum priori testimonio agere de catechumeno, qui negligit baptismum suscipere, qui nō habet serium baptismi votum; & ideo adhuc sarcinam suæ iniquitatis portat, donec veniat ad baptismum, vel reipsa, vel serio voto. Patet ex verbis præcedentibus; vbi reprehendit eos, qui, quod melius viuerent quàm Christiani, existimabant sibi baptismum non esse necessarium. Ad alterum locum, Respondeo: Talem catechumenum habere remissionem peccatorum: dicitur tamen ei *deesse baptismum ad capeffendum regnum calorum,* quia tenetur baptismum suscipere; & si contempserit aut neglexerit, non capeffet regnum calorum. Quod autem habeat remissionem peccatorum, patet; quia talem catechumenum dicit esse Cornelium Centurionem, qui ante baptismum Spiritu S. repletus est: veruntamen si Spiritu S. iam recepto baptizari nolisset, contemptu tanti Sacramenti reus fieret. Et post pauca subdit: *Sicut bono catechumeno deest baptismus ad capeffendum regnum calorum, sic malo baptizato vera conuersio, vbi tamen non est exacta comparatio: nam vera conuersio sic deest baptizato, vt necessitate medijs necessaria sit: baptismi autè realis susceptio non sic deest catechumeno; nam omnes fatentur catechumenum sine illa posse saluari, si fortasse morte præueniatur. Inspiciatur totus locus, & manifestū erit, Catechumeni dici deesse baptismum ad regnum calorū,* quia quasi sub hoc onere remissa sunt ei peccata, vt teneatur baptismum suscipere: quem si neglexerit, damnabitur reus tanti Sacramenti.

Obijcitur Quartò: S. August. 1. de Baptismo c. 8. & lib. 4. c. 21. dicit Cornelium, etsi laudetur à Scripturis, nondum fuisse talem, vt saluus esse posset, nisi baptizaretur.

Respondeo: Certissimum est Cornelium fuisse iustificatum ante baptismum: Nam loquente Petro accepit Spiritum S. sicut Apostoli in Pentecoste, vt patet ex verbis Scripturæ, Act. 10. Vtrū autè ante acceptum Spiritum S. iustus fuerit, parum ad præsentem quæstionem facit. Vult ergo dicere Augustinus, illum non potuisse esse saluū, sine baptismo: quia sic tenebatur baptismum suscipere, vt si negligeret, aut cōtemneret, saluus esse non posset.

Obijcitur Quintò: Ex Richardo de S. Victore, lib. de Potestate ligandi atque soluendi, c. 19: vbi dicit, *Eum, quem veraciter penitet, habere quidem charitatem, teneri tamen adhuc debito æternæ damnationis ante absolutionem Sacerdotalem.* Et ex Thoma Waldensi tom. 2. c. 97. *Bonus catechumenus diuinâ charitate flagrans, iustus probat à iustitiâ, priusquam Christi Ecclesia coniungatur, est de vi status adhuc ineptus ad capeffendum regnum Dei.*

Respondeo: Richardū videri esse omninò pro nobis: nam cap. 8. docet, quod verè pœnitens sine Sacerdotis absolutione pœnam æternam euadere potest, cum eam habere nequit: *Nam Deus, inquit, penitentem absoluit à debito damnationis sub tali conditione: id est, eū tali pacto & obligatione, vt oporteat eum querere, prout potest, absolutionem Sacerdotis, & ad eius arbitrium satisfacere: quod si facere neglexerit, periculum æternum non euadit, hæc ille.* Vnde patet Richardum

Soluuntur,

Alia ex Augustino obiectio soluitur,

Obiectio nes ex Richardo & Waldensi,

Soluuntur,

An S. Paulus per contritionem sine Sacramento iustificatus sit.

8 Quomodo S. Magalena sine peccata,

9 Que Obiectiones ex S. August.

Richardum sentire, pœnitenti mox remitti peccata, manere tamen debitum mortis aeternæ, quatenus cum pœno & obligatione cōfitebatur remissa sunt; & quamdiu hæc obligatio non est impleta, censetur peccator debito aeternæ damnationis teneri; quia si neglexerit, aut contempserit, damnabitur; Sicut Patriarcha & Propheta, inquit Richard. c. 19. *charitatem habebant, & tamen tenebantur debito damnationis aeternæ usque ad Christi mortem: quia videlicet peccatum illis erat remissum quoad culpam: sed ut ab inferno, quo tenebantur, liberarentur, necesse erat Christum pro illis mori: unde, si Christus mortuus non fuisset, nunquam illi liberati fuisset.*

sent. His adde, Hugonem satis aperte sentire culpam remitti per contritionem, quod nobis satis estam remissio pœnæ eternæ necessariè huic est cōiuncta. Quod si Richardus velit, hanc separari à remissione culpe, manifestè errat, ut supra dictum est qu. 84. art. 3. Ad Thomam Waldensem Respondeo: Eum expressè docere, sufficere Sacramentum quod vel reipsa, vel affectu grauidi consecutus fueris. Dicitur autem talis, qui nondum est baptizatus, ex vi status ineptus ad regnum caelorum, quia nondum habet Sacramentum quo coniungatur Ecclesiae, extra quam nemo potest esse saluus.

QVÆSTIO VI.

De Confessione, & eius necessitate. Quæ est secunda pars Sacramenti Pœnitentiæ.

DVBIVM I. circa Art. 1. & 2.

Verum Confessio omnium peccatorum mortiferorum sit iure diuino necessaria ad salutem?

¹
Quid, &
quoraplex
sit Confes-
sio.

Notandum Primò: Nomē Confessionis hinc accipi pro accusatione peccatorum; quæ accusatio vel fieri potest coram Deo tantum, ut Psal. 31. v. 5. *Dixi, cōfitebor aduersum me iniustitiam meam, & tu remisisti iniquitatem peccati mei: vel coram homine, idq; multis modis. Primò, In iudicio: Iosue 7. v. 19. Confitere & indica mihi. Secundò, Ad petendū cōsiliū: Prouerb. 28. v. 13. Qui abscondit scelera sua, non dirigetur: qui autem confessus fuerit, & reliquerit ea, misericordiam consequetur. Tertiò, Ad accusandum seipsum, ut veniam impetret ab eo, qui locum Dei tenet: sic accipitur hoc loco, nihilque est aliud, quàm Accusatio peccatorum facta Sacerdoti, ad obtinendam virtute Clauium absolutionem. Ratio itaque formalis Confessionis Sacramentalis, est accusatio sui ipsius. Materia, sunt peccata: Efficiens, est ipse pœnitens: Finis, est remissio peccatorum per absolutionem obtinendam. Est autem actus externus virtutis Pœnitentiæ, quatenus fit ad compensandam iniuriam: imperatur à charitate, quatenus tendit ad reconciliationem.*

²
Duo circa
eam erro-
res.

Notandum Secundò: Esse potissimum duos errores circa confessionem. Prior est hæreticorum, qui confessionem, ut fit in Ecclesia, omnino reijciunt, scilicet ut ordinatur ad absolutionem. Sic Montanistæ & Nouatiani, de quibus supra q. 84. Et Wicleff, qui docet illam esse à Papa introductâ, & Ecclesiae esse perniciosam; ut testatur Thomas Walden. tom. 2. c. 135. Denique Caluinistæ & Lutherani, qui docent sufficere ut confiteamur Deo ad obtinendam remissionem: ad instructionem autem posse nos confiteri homini, non obligari tamen; sufficere autem cōfessionem generalè: nam omnia peccata mortifera confiteri speciatim esse impossibile. Ita Caluinus lib. 3. Institut. c. 4. & Lutherus art. 8. damnato à Leone Papa X. Pro veritate

³
Assertio
prima, &
de fide,

Dico Primò: Fide tenendum est, Confessionem omnium peccatorum mortiferorum, etiã occultorum specialem esse necessariam Iure diuino lapsis post baptismum: ut patet ex Concil. Tridentino sess. 14. can. 6. 7. 8.

Probatur hæc Veritas: Primò, ex Scripturis.

Probatur Primò: Ioan. 20. v. 21. vbi dicitur à Domino post resurrectionem, ad Discipulos: Pax vobis; sicut misit me Pater, & ego mitto vos: & hæc dicens inspirauit, Accipite Spiritum S. quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt. Hic præstat Dominus id, quod promiserat primò Petro, Matth. 16. v. 19. cum ait: Tibi dabo clauis regni caelorum: quodcumque ligaueris super terram, erit ligatū & in caelis: Deinde, quod promiserat Discipulis omnibus Matth. 18. v. 18. *Quodcumque alligaueritis super terram, erunt ligata & in caelo.*

Hinc ducitur argumentū primū: Peccata tamdiu retinentur à Deo, quamdiu retinentur à Sacerdote, iuxta illud, *Quorum retinueritis, retenta sunt:* Sed tamdiu retinetur à Sacerdote, quadiu nō absoluitur; nō possunt autē absolui, nisi cognoscatur: ergo peccator tenetur sua peccata confiteri, ut remissionem consequatur. Dices, Peccator potest contritione iustificari, etiã si Sacerdos nolit ipsum absolvere: ergo falsum est, peccata tamdiu retineri à Deo, quamdiu non absoluntur. Resp. Negando Consequentiam; Quia dum contritione iustificatur, debet habere propositum confitendi, & petendi absolutionem, siue ab eodem Sacerdote, siue alio parem potestatem habente: unde non iustificatur sine absolutione, saltem in voto perceptâ, quam postea debet reipsa procurare.

Secundum hinc ducitur argumentū: Christus his verbis, Ioan. 20. instituit Sacerdotes Iudices, & reliquit illis iudiciariam potestatem in causis peccatorum, quæ homini cum Deo intercedunt: atqui Sacerdotes non possunt rectè iudicare, nisi audita parte nocente; id est, nisi peccata cognoscant, ergo pœnitens tenetur eis sua peccata confiteri.

Dices Primò: Hinc non sequi, pœnitentem absolute teneri confiteri; sed solum, si velit obtinere absolutionem Sacerdotis, quam non tenetur petere, cum possit contritione iustificari.

Respondeo, Optimè sequi, si præsentem materiam spectemus: non enim Sacerdotes sunt Iudices voluntarij, sed necessarij: id est, non ita constituti sunt Iudices, ut liberum sit peccatoribus se eorum tribunali sistere, vel non sistere; eorum iudicio se submittere, vel non submittere: id enim non erat consentaneum nec tantæ potestati, nec rectæ administrationi: Nam sicut Pater omnem iudicium dedit Filio, ita Filius omnem potestatem ligandi

⁴
Ioannis;
20.
⁵
Sacerdotes
sicut iudices,
necessarij,
non voluntarij,